

Tussenevaluatie/ herijking

Visierichtlijnenplan hoogbegaafdheid 2023-2027

Gedeelde visie beide samenwerkingsverbanden

In de route naar inclusief onderwijs voor alle leerlingen, zien de samenwerkingsverbanden Plein013 en Portvolio de unieke behoeften en talenten van leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong en kenmerken van hoogbegaafdheid. De visie die gezamenlijk is vormgegeven luidt:

Samenwerkingsverbanden Plein 013 en Portvolio hebben aandacht voor de ondersteuningsbehoeften van leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong en kenmerken van (hoog)begaafdheid, zij worden begrepen, gezien en gehoord. Leerlingen worden zoveel mogelijk op de reguliere scholen (op het po in hun eigen buurt) begeleid, eventueel met extra ondersteuning om tot optimale ontwikkeling te kunnen komen. Dit, omdat de school méér is dan kennisoverdracht. Het draagt bij aan socialisatie, persoonsvorming en kwalificatie (Biesta, 2015).

Wetenschappelijke kaders, wet- en regelgeving

Als samenwerkingsverband wordt er aangesloten bij de nieuwste wetenschappelijke inzichten en wet- en regelgeving vanuit Ministerie OCW en National Talent Centre of the Netherlands (NTCN) met betrekking tot hoogbegaafdheid, waarbij de volgende documenten worden gebruikt:

- De uitkomsten van de onderzoeken van Oberon over de toekenning van de subsidiemiddelen;
- De kamerbief juni 2025 (staatssecretaris van Onderwijs);
- De landelijke norm basisondersteuning;
- Documenten van NTCN;
- De routekaart hoogbegaafdheid in samenwerking met Point013;

Basis- en extra ondersteuning

Beide samenwerkingsverbanden hanteren de landelijke norm basisondersteuning voor hoogbegaafdheid. Tevens wordt er gebruik gemaakt van de **routekaart hoogbegaafdheid** (<https://www.plein013.nl/wp-content/uploads/2024/10/Routekaart-HB.pdf>) , ontwikkelt door Point013. De routekaart laat zien dat er binnen de samenwerkingsverbanden afspraken zijn gemaakt over de basis- en de extra ondersteuning op het gebied van hoogbegaafdheid.

De basisondersteuning is voor iedere leerling beschikbaar en de leerkracht (eventueel met hulp van intern begeleiders (ib'er)/ kwaliteitscoördinatoren/ ondersteuningscoördinatoren (oco) biedt passende ondersteuning in de groep (leerkracht po) of bij het betreffende vak (vakdocent vo). Voor de po-scholen geldt dat plusklassen en de buurtgerichte ontmoetingsdag (IDBGH) de basisondersteuning betreft, evenals niveau 2A. Door de ontwikkelingen in de afgelopen jaren heeft hier een positieve verschuiving plaats gevonden.

De extra ondersteuning is gericht op het ondersteunen van de leerling en de leerkracht/ docent. Scholen maken een OPP voor leerlingen vanaf niveau 2A en passen het hoorrecht van leerlingen toe. De leerkracht/ docent wordt ondersteund door interne experts (ib 'er, oco, hb-specialist, enz.) om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoeften van de leerling. Doorlopend mentoraat binnen het voortgezet onderwijs voor (hoog)begaafde leerlingen, zodat leerlingen gedurende de hele schoolloopbaan te maken hebben met één persoon binnen school die zich bezighoudt met een ononderbroken ontwikkeling op alle domeinen, samen met de betrokken vakdocenten. Bij de extra ondersteuning stellen partijen samen vast dat een meer intensieve vorm van ondersteuning noodzakelijk is om tegemoet te kunnen komen aan de ondersteuningsbehoeften van een leerling. Uitgangspunt in het kader van inclusief onderwijs is dat de extra ondersteuning zoveel mogelijk op de reguliere school gegeven wordt en in ieder geval zo nabij mogelijk. Daar waar dit niet meer mogelijk is voor een leerling met kenmerken van hoogbegaafdheid bestaat er voor het po de voltijdsvoorziening Talent en voor het vo de voorziening Top Track, de adviescommissie (Plein 013) of het adviesteam (Portfolio) is dan altijd betrokken. Zo dragen beide samenwerkingsverbanden bij aan een dekkend aanbod voor deze doelgroep.

Inclusief onderwijs

Beide samenwerkingsverbanden hebben de opdracht vanuit Ministerie OCW om toe te werken naar inclusief onderwijs. Voor Plein 013 geldt dat er komende jaren in het ondersteuningsplan is opgenomen dat er in elke buurt een buurtgerichte ontmoetingsdag vorm gegeven is. Hier kunnen leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid aan deelnemen in hun eigen buurt, daar waar het aanbod op de school niet toereikend blijkt. Zo kunnen zij peers ontmoeten, maar hoeven niet de buurt uit. Veelal bestaat dit aanbod uit een dagdeel of dag. Dit is per buurt verschillend. Er is naast de eigen invulling van de buurtgerichte ontmoetingsdag ook een aanbod van

integraal cultuuraanbod (cultuureducatie), waardoor er aangesloten wordt bij de creatieve en praktische leerling (Sternberg). Voor Portvolio geldt dat er steeds meer ondersteuningsaanbod op de scholen wordt gerealiseerd. Er bestaat een goed werkend vo-netwerk, waarin alle hb-specialisten participeren van VMBO-Gymnasium, waardoor er veel uitwisseling plaatsvindt en leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid worden gesignaleerd op alle niveaus.

Professionalisering en hb-specialisten

Beide samenwerkingsverbanden hebben in de afgelopen jaren sterk ingezet op kennis en professionalisering en het opleiden van hb-specialisten. Hiervoor is een notitie professionalisering geschreven die geldt tot juli 2026. Veel scholen in het po en vo hebben hier al gebruik van gemaakt. Er wordt verwacht dat iedere school een hb-specialist heeft, bij kleinere scholen kunnen dit ook de ib- er of oco zijn die opgeleid zijn.

Daarnaast geven de hb-specialisten vo vanaf de zomervakantie tot de kerstvakantie in tweetallen een signaleringscursus hb op de elkaars scholen van VMBO-Gymnasium, waardoor de kennis geborgd blijft. Tevens heeft het vo-netwerk ook een verdiepingscursus ontwikkeld. Voor het po geldt dat dit in ontwikkeling is en vanaf schooljaar 2026-2027 ook gegeven zal worden.

Vroegsignalering en jonge kind

In de komende jaren wordt er blijvend ingezet op vroegsignalering voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. Hiervoor is in juni 2025 een brief naar alle scholen gegaan over vroegsignalering en er is informatie geplaatst over het jonge kind op de website van Plein 013 themapagina hoogbegaafdheid. Dit blijft de komende jaren een belangrijk onderwerp waarop ingezet zal worden.

Overgang po-vo en netwerken

Voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid maken beide samenwerkingsverbanden gebruik van het warme overdrachtsformulier (<https://www.plein013.nl/wp-content/uploads/Bijlage-DOD-Overdrachtsformulier-PO-VO-mrt-2024.pdf>) . In februari/maart wordt er een speciale bijeenkomst gehouden vanuit het samenwerkingsverband voor alle hb-specialisten van het po-netwerk en de hb-specialisten in het vo-netwerk. Zij zijn degene die de informatie van deze bijeenkomst verder brengen in de scholen in verband met de naderende warme overdracht. Het po-,vo- en povo-netwerk zijn in 2025 geprofessionaliseerd met doelen en zullen de komende jaren gecontinueerd worden.

Overzicht vo-scholen

In 2025 is het overzicht voor vo-scholen (<https://www.plein013.nl/wp-content/uploads/2025/05/Overzicht-aanbod-VO-scholen.pdf>) geprofessionaliseerd en

zijn de VMBO scholen toegevoegd. Jaarlijks zal in januari/februari hiervan een update plaats vinden en gepubliceerd worden op de website van beide samenwerkingsverbanden, zodat ouders, leerlingen, professionals en hb-specialisten zicht hebben op wat er voor aanbod is op de diverse vo-scholen.

Uhb-leerlingen

Uit een inventarisatie van april 2025 vanuit beide samenwerkingsverbanden onder po en vo-scholen is gebleken dat er voor uhb-leerlingen maatwerk noodzakelijk is. Hiervoor is er voor schooljaar 2025-2026 een notitie opgesteld waar scholen gebruik van kunnen maken betreffend het aanbod voor uhb-leerlingen. Waarna scholen dit zelf kunnen continueren.

Schoolaanwezigheid

In sommige gevallen kan het bestaan dat het onderwijs onvoldoende aansluit bij de leer- en ontwikkelbehoefte van leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid, terwijl scholen wel aan de inspanningsverplichting hebben voldaan. Samenwerkingsverband Portvolio is hiervoor een notitie afstandsonderwijs aan het ontwikkelen (**Bijlage I**) met behulp van enkele scholen, het adviesteam en het samenwerkingsverband zelf. Komende jaren zal hiermee ervaring worden opgedaan en deze zal eventueel bijgesteld worden.

Bovenschoolse voorzieningen

Binnen het samenwerkingsverband Plein 013 bestaat er een buurtgerichte ontmoetingsdag. Het streven is dat er in het schooljaar 2026-2027 in iedere buurt een buurtgerichte ontmoetingsdag is met passend aanbod voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. Peers013 is hiervan de initiatiefnemer en uitvoerend en Plein 013 zal hierin zorg dragen dat er een dekkend aanbod wordt gerealiseerd en neemt de strategiebepaling voor haar rekening. Er bestaan twee BPS-scholen (<https://www.begaafdheidsprofielscholen.nl/>), waar meer specifiek aanbod wordt gegeven aan leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid. En tevens bestaat er de voltijdsvoorziening Talent gedragen door alle besturen binnen Plein 013. Bij Portvolio bestaat de bovenschoolse voorziening (OPDC) TopTrack.

Website Plein 013 en Teamsomgeving Portvolio

Op de website van Plein 013 bestaat de themapagina hoogbegaafdheid <https://www.plein013.nl/themas/meer-en-hoogbegaafdheid/> . Deze themapagina wordt halfjaarlijks aangevuld en herzien en geldt tevens als algemene vindplaats voor het po. Hier kan veel informatie worden gevonden op wetenschappelijk gebied en ook voor praktische materialen. Deze zal blijvend onderhouden en aangevuld worden.

Voor het vo bestaat er een teamsomgeving als centrale vindplaats waar alle hb-specialisten bij kunnen, één van de leden van het vo-netwerk onderhoudt deze omgeving. Hier wordt informatie gedeeld, staat verrijkingsmateriaal en beleid op.

Resultaten subsidieperiode 2023-2025

In **bijlage II** is de Powerpoint opgenomen waarin alle resultaten benoemd staan. Vrijwel alle doelen zijn behaald tijdens de subsidieperiode. De lange termijndoelen zijn een blijvende opdracht aan de samenwerkingsverbanden.

Toekomst tot en met juli 2027

Plein 013 en Portfolio zullen de komende twee jaar verder inzetten op:

- Een betere transfer tussen s(b)o, vso en regulier onderwijs.
- Integraal arrangeren, Een stevige samenwerking met leerplicht en jeugdhulp om altijd onderwijs een onderdeel van zorg te laten zijn.
- De warme overdracht po-vo.
- Maatwerk aan het jonge kind (vroegsignalering) en de uhb-leerling.
- Voltijdsvoorziening Talent biedt meer aanbod gericht op sociaal-emotioneel gebied.
- De resultaten van de groepsarrangementen in het po op hb-gebied worden geanalyseerd.
- Verdere doorontwikkeling van alle aangesloten VMBO-scholen.
- Meer expertise in het adviesteam van Portfolio en meer samenwerking met de hb-specialisten van de scholen.
- Aanbod op (v)so voorzieningen wordt verstevigd op het gebied van hoogbegaafdheid, bijvoorbeeld VWO aanbod of uitwisseling van een vak op VWO-niveau.

Bijlage I (nog bijstellen als de notitie klaar is)

Kader voor mogelijkheden tot digitaal afstandsonderwijs

Digitaal afstandsonderwijs als een kind (tijdelijk) niet naar school gaat

Onderwijs op school met leeftijdsgenoten en leraren is voor de ontwikkeling van kinderen belangrijk. Maar soms kunnen kinderen tijdelijk niet naar school, door psychische of lichamelijke klachten. Of lukt het maar deels of onregelmatig. Ook dan heeft een kind recht op onderwijs dat zo goed mogelijk bij het kind past, met de extra hulp die daarvoor nodig is. Digitaal afstandsonderwijs kan een waardevol onderdeel zijn van die extra hulp.

Er bestaan twee brochures met betrekking tot digitaal afstandsonderwijs. Deze beide zijn als bijlagen toegevoegd. Evenals rapportage van een onderzoek naar effectief afstandsonderwijs.

Wettelijk kader

Digitaal afstandsonderwijs kan een waardevol onderdeel zijn van hulp aan een kind dat tijdelijk niet of minder naar school kan. Maar scholen mogen een kind niet zomaar digitaal afstandsonderwijs geven, er gelden regels voor. Voor het volgen van afstandsonderwijs heb je altijd toestemming nodig van de school en ook van de leerplichtambtenaar.

Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/passend-onderwijs/digitaal-afstandsonderwijs>

Bron: [Afwijking-onderwijstijd-1.pdf](#) (Ofwel toelichting op regels uit variawet.)

Deze regels voor scholen staan uitgelegd in de brochure 'Als een leerling tijdelijk niet naar school kan.' Beide brochures, zowel voor ouders als professionals zijn als bijlage toegevoegd.

Uitgangspunt Portvolio

Portvolio heeft als uitgangspunt dat onderwijs op school en in groepsverband plaatsvindt. Onderwijs heeft volgens Biesta (2020), namelijk drie doelstellingen: kwalificatie (kennis en vaardigheden), socialisatie (samenleven, normen, waarden, afspraken) en individuatie (persoonsvorming). De schoolomgeving is in feite de maatschappij in het klein, waar leerlingen zich voorbereiden op weg naar volwassenheid en een werkzaam leven in de maatschappij.

Uit hoofdstuk Missie, visie en ambities van het Ondersteuningsplan 2023-2-27:

Portvolio gaat uit van eenheid in verscheidenheid: leerlingen, ouders, leraren en scholen zijn verschillend en werken samen op basis van solidariteit en vertrouwen aan een goede start voor het verdere leven van de leerling. We zien diversiteit van mensen als waarde en werken aan passend onderwijs met een menselijke benadering vanuit kansen en mogelijkheden, waarbij coaching en praktijkgerichte ervaringen worden gestimuleerd. De ondersteuningsbehoefte is leidend. Wij werken richting meer inclusie in het onderwijs, met meer ruimte voor maatwerk. Er is een dekkend netwerk van voorzieningen in onze regio. Dit alles vraagt om een professionele benadering.

Bron: [Ondersteuningsplan-2023-2027-Formeel.pdf](#) (blz 9 e.v.)

Regionaal beleid/thuiszitterspact

In het kader van het regionaal thuiszitterspact is een opschalingspiramide gemaakt voor de regio Hart van Brabant. Deze is als praatplaat te gebruiken in de afweging of afstandsonderwijs aan de orde kan zijn. Via de volgende link is de praatplaat met compacte toelichting goed te gebruiken: [Thuiszitterspact gemeente Tilburg – Preventie voorop – Gedragswerk](#)

Op de volgende pagina beschrijven we wat beleid en regelgeving betekenen voor de drie trajecten zoals we die met elkaar onderscheiden hebben.

Invloed van regelgeving en beleid t.a.v. de drie trajecten

In het eerste overleg hebben we drie trajecten onderscheiden, die geformuleerd worden als gewenste situaties. Daarvoor geven we hier de consequenties vanuit regelgeving en regionaal beleid weer:

1. Volledig thuisonderwijs, min of meer onafhankelijk van de school

Leerling traject 1 kan niet binnen/vanuit/in samenwerking met Portvolio. We willen niet dat een leerling volledig buiten de schoolse setting geplaatst worden. We streven naar nul leerlingen thuis, al dan niet met thuisonderwijs, min of meer onafhankelijk van de school.

Dit impliceert: Portvolio bekostigt geen IVIO-onderwijs. Als toch ervoor gekozen wordt, bekostigen school of ouders dit zelf.

2. Maatwerk afstandsonderwijs met (mogelijkheid tot) terugkeer binnen een school

Met een goede reden kan een leerling (tijdelijk) thuiszitten en is maatwerk afstandsonderwijs met als resultaat terugkeer binnen een school mogelijk. Er wordt altijd een besluit genomen over maatwerk afstandsonderwijs voor een leerling in een multidisciplinair overleg, omdat het in principe nooit om alleen het onderwijs gaat. In principe is noodzaak hulpverlening aan de orde. Het besluit wordt vastgesteld samen met ouders en leerling inclusief vaststelling van de periode waarin onderwijs (tijdelijk) niet aan de orde is. De variawet wordt toegepast. Voor leerling traject 2 moet altijd deelname aan Track013 onderbouwd zijn afgewogen.

3. Afstandsonderwijs HB met onderwijsaanbod vanuit school

Leerling traject 3 gaat eerst zuiver worden afgewogen: betreft het een leerling uit traject 2 of echt uit 3? Daarbij worden de volgende vragen meegenomen:

Waar is onderwijs nog aan zet voor deze leerling, waar liggen nog mogelijkheden en kansen? Is socialisatie en individuatie nog het doel naast een diploma (kwalificatie)? Is de mate van zelfstandigheid al groot? (Sommige leerlingen hebben bijv. al een eigen bedrijf of nemen al deel aan universitair onderwijs.) In hoeverre is het gezinssysteem goed in beeld en werkt dit stimulerend of belemmerend?

Is het categorie 2 dan volgt (eerst) in principe een traject bij Track013 (TopTrack of anders), dit in verband met socialisatie en individuatie.

Is het categorie 3, dan is incidenteel afstandsonderwijs mogelijk, maar uitgangspunt is alleen in de bovenbouw van het VO. Afwijken moet mogelijk zijn, zij het alleen wanneer er een benoemd resultaat aan verbonden is.

Definitie afstandsonderwijs

Afstandsonderwijs is een vorm van onderwijs waarbij jongeren (in principe studenten) niet fysiek aanwezig zijn om onderwijs te volgen. In plaats daarvan wordt er doorgaans ongelijktijdig gecommuniceerd tussen docent en leerling op tijden die zij zelf kiezen, bijvoorbeeld via e-mail, E-learning of MOOC. Een andere mogelijkheid is dat er via moderne middelen gelijktijdig wordt gecommuniceerd, bijvoorbeeld door middel van chatten.

Voordelen van afstandsonderwijs zijn: kunnen leren, ook wanneer je niet fysiek naar school kan; meer flexibiliteit en kunnen leren in eigen tempo.

Bijlagen

- Brochure voor ouders
(Ook online: [Digitaal afstandsonderwijs voor ouders | Brochure | Rijksoverheid.nl](#))
- Brochure voor professionals
Ook online: [Digitaal Afstandsonderwijs - Informatie voor professionals](#)
- Onderzoek effectief afstandsonderwijs

Verder:

- Website met concrete informatie voor digitaal afstandsonderwijs:
<https://www.lesopafstand.nl/>

Bijlage II

Powerpoint resultaten Plein 013 en Portvolio